

stilling til besøget i Aden, foretog underudvalget — der var blevet sammensat af Cambodias (formand), Iraks, Venezuelas, Jugoslaviens og Madagascars repræsentanter i koloniudvalget — en rejse til Adens naboer, hvorunder det aflagde besøg i Den forenede arabiske Republik (Cairo), San'a og Taiz (Yemen) og Bagdad (Irak). På grundlag heraf forelagde underudvalget den 1. juli en beretning for koloniudvalget.

Underudvalget udtrykker heri sin dybe beklagelse og skuffelse over den britiske holdning, ligesom det ikke kan acceptere den britiske argumentation med hensyn til modtagelsen af en besøgskommission, nemlig påstanden om, at en deling af ansvaret kun kan føre til forvirring og forsinkelse.

Den ledende rolle, som FN har spillet med hensyn til at hjælpe territorier til selvstændighed, beviser nytten af organisationens bestræbelser. Endvidere udtrykkes der i beretningen med hensyn til dette spørgsmål en stærk bebrejdelse mod et af de britiske myndigheder udsendt cirkulære til luft- og skibsfartsselskaber om ikke at modtage pladsreservationer til Aden for underudvalgets medlemmer, da disse ikke ville få adgang til Aden. Underudvalget bemærker hertil, at det efter at have modtaget underretning om, at det ikke ville få adgang til Aden, besluttede at afstå herfra, selv om dette var i modstrid med koloniudvalgets afgørelse. De britiske myndigheder havde gennem deres holdning draget underudvalgets gode tro i tvivl.

Beretningens største afsnit gengiver underudvalgets samtaler med 56 petitionærer i de byer, der besøgte.

Vedrørende sagens realitet indeholder beretningen bl. a. følgende anbefalinger:

1. Anerkendelse af Aden og Aden-protectoraternes ret til selvbestemmelse.

2. Afholdelse af frie valg i området.

3. At Storbritannien skal løslade politiske fanger, tillade folk, som lever i eksil, at vende tilbage, samt ophøre med at udøve repressive foranstaltninger over for Adens befolkning.

4. Etablering af en FN-tilstedeværelse i området, samt

5. Fastsættelse af en dato for områdets opnåelse af uafhængighed.

Under de efter beretningens afgivelse til koloniudvalget stedfundne drøftelser fremkom den *britiske* repræsentant med sine bemærkninger til beretningen. Indlægget faldt i fire hovedafsnit. Det første omhandlede den britiske regerings almindelige politik med hensyn til udsendelsen af besøgsmissioner til ikke-selvstyrende områder under britisk administration, det andet omhandlede de særlige årsager til at nægte underudvalget adgang til Aden. I det tredje afsnit blev en række beskyldninger i rapporten gendrevet, medens der i slutningsafsnittet blev givet en redegørelse for den britiske politiks mål i Aden og Sydarabien.

Underudvalgets medlemmer erkendte, at rapporten ikke var så fyldestgørende, som det var ønskeligt, men ansvaret herfor faldt udelukkende på Storbritannien, som ved at nægte underudvalget adgang til Aden havde afskåret det fra at modtage andre synspunkter hidrørende fra andre kredse end dem, man var kommet i kontakt med uden for territoriet. Man afviste endvidere den britiske udtalelse om, at beretningen var unøjagtig og tendentiøs.

Samme dag som den britiske repræsentant havde afgivet sit indlæg, fremlagde Cambodias, Indien, Irak, Mali, Syrien og Jugoslavien følgende resolutionsforslag:

Koloniudvalget, som

har behandlet beretningen fra underudvalget vedrørende Aden (A/AC.109/1.63),

har lagt sig på sinde, at petitionærerne énstemmigt over for underudvalget har givet udtryk for ønsket om en snarlig afslutning på kolonistyret,

tager i betragtning befolkningens stærke ønske om territoriets enhed,

er dybt bekymret over den stadig forværrede situation i territoriet, som, hvis den fortsættes, sandsynligvis vil føre til alvorlig uro og true international fred og sikkerhed,

er overbevist om nødvendigheden af at rådføre sig med territoriets befolkning snarest muligt.

1. *udtrykker* sin tak til underudvalget for det arbejde, udvalget har fuldendt,

2. *udtrykker* sin dybe beklagelse over det afslag, som regeringen i Det forenede Kongerige har givet på at samarbejde med